

Handläggare
Mats Sylwan
Telefon: 08 508 31 928**Till**
Kulturnämnden
2015-10-13
Nr 8

Remissvar om Skillnadernas Stockholm

Förslag till beslut

Kulturnämnden godkänner kulturförvaltningens svar på remissen.

Sammanfattning

Stockholms stad har tillsatt en kommission för ett socialt hållbart Stockholm. Kommissionen presenterade i juni 2015 en första rapport, ”Skillnadernas Stockholm”. Rapporten visar flera positiva trender men också att inkomstklyftorna och den socioekonomiska segregationen i staden växer. Segregationen har fått en mer utpräglad etnisk karaktär. Individer med olika bakgrund möter i allt mindre omfattning varandra i vardagslivet. Den sociala tilliten och den upplevda tryggheten är låg i de socioekonomiskt mest utsatta stadsdelarna.

Rapporten understryker betydelsen av social hållbarhet och identifierar i det sammanhanget tre målområden som grund för välbefinnande: Samhörighet, trygghet och självförverkligande. Alla dessa mål är enligt kulturförvaltningen nära förbundna med kulturens innehåll och infrastruktur. Det finns samtidigt centrala delar i sammanhanget om social hållbarhet som inte behandlas i rapporten. Förvaltningen uppmanar kommissionen att i det fortsatta arbetet kartlägga och beakta kulturens effekter när det gäller hållbarhet och livsvillkor. Det gäller områden som trygghetsskapande miljöer, språkutveckling, inkluderande mötesplatser, ekonomiska hinder och incitament för deltagande i kultur- och fritidsaktiviteter samt det egna skapandets betydelse för självförverkligande.

Inga Lundén
T.f. kulturdirektörPatrik Liljegren
Chef kulturstrategiska staben

Underlag för beslut

Remissen ”Skillnadernas Stockholm”. Dnr: 1.1/2710/2015.
Remisstiden sträcker sig till 30 oktober 2015.

UTLÅTANDE

Remissen

Berörda remissinstanser, däribland kulturnämnden, har ombetts behandla rapporten utifrån följande frågeställningar:

1. Hur ser nämnden/bolagsstyrelsen på sina egna verksamhetsområden i arbetet med att motverka ojämlika livsvillkor och verka för stärkt social hållbarhet i Stockholms stad?
2. Vilka huvudsakliga utmaningar för att bidra till stärktsocial hållbarhet i Stockholms stad ser nämnden/bolagsstyrelsen inom sina verksamhetsområden?
3. Vilka ytterligare utmaningar, utöver de som framkommer i rapporten, kan nämnden/bolagsstyrelsen identifiera utifrån sina egna verksamhetsområden?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kulturstrategiska staben i samarbete med kulturförvaltningens övriga avdelningar.

Inledning

Rapporten ”Skillnadernas Stockholm” belyser på ett förtjänstfullt sätt den utveckling som Stockholm genomgår och vilka effekter den har på individ- och stadsdelsnivå. Stockholm är å ena sidan en attraktiv stad i en innovativ och stark region med en snabbt växande befolkning. Samtidigt ökar de sociala och ekonomiska skillnaderna.

Rapporten understryker betydelsen av social hållbarhet och identifierar i det sammanhanget tre målområden som grund för välbefinnande: Samhörighet, trygghet och självförverkligande. Alla dessa mål är enligt kulturförvaltningen nära förbundna med kulturens innehåll och infrastruktur. Det finns samtidigt centrala delar i sammanhanget om social hållbarhet som inte behandlas i den första rapporten. Det bör vara en viktig del i det fortsatta arbetet att kartlägga och precisera kulturens effekter när det gäller hållbarhet och livsvillkor. Kulturförvaltningen ser nedanstående samband som kan fungera som inspel i den processen.

Slutsatser i rapporten	Kulturpolitisk relevans
Trångboddhet skapar behov av mötesplatser och lugna vrår.	Bibliotek, kulturlokaler och andra trygga mötesplatser.
Den fysiska miljöns utformning kan stärka det sociala kapitalet, öka tryggheten och främja möten mellan grupper i samhället.	Kulturen är en viktig dimension i stadsplaneringen. Vi behöver bygga en stad ur ett helhetsperspektiv och inte bara bostäder.
Nyanlända barn med lågutbildade föräldrar har de största svårigheterna i skolan.	Biblioteken erbjuder kunskap, läxhjälp och lugn studiemiljö, Kulturskolan och studieförbund kompletterar med barnverksamhet, föräldrautbildning, språkcaféer, eget skapande, El Sistema etc.
Den allt mer segregerade staden gör att människor av olika etnicitet inte möts.	Staden behöver inkluderande kultur- och mötesplatser som t.ex. samlingslokaler, studiecirklar, bibliotek, evenemang och museer. Samarbetspartners med kontakter i skilda målgrupper överbryggar klyftor.
Fattigdom är ett hinder för att delta i avgiftsbelagda verksamheter.	Avgiftssättning i kulturförvaltningens verksamheter. Nya grepp för att göra kulturen tillgänglig för alla.
Sociala, ekonomiska och kulturella förutsättningar kan begränsa deltagandet i kultur- och idrottsaktiviteter.	Bättre kunskap om målgruppernas behov, målgruppsanpassat utbud och förbättrad marknadsföring.
Välbefinnande definieras i rapporten som summan av samhörighet, trygghet och självförverkligande.	Bibliotek, kulturskola och studieförbund är trygga arenor för möten, bildning och eget skapande.
Ökad otrygghet i socioekonomiskt utsatta stadsdelar	Bibliotek och offentligt stöttade samlingslokaler är jämt spridda över staden och utgör några av de tryggaste platserna i stadsrummet.

Kulturförvaltningen svarar på remissen utifrån remissbrevets tre frågeställningar under följande huvudrubriker:

- ”Hur ser kulturnämnden på sina egna verksamhetsområden?” - genomgång av kulturförvaltningens institutioner och stödsystem inriktad på inkludering.
- ”Kultur för hela staden” - exempel på särskilda satsningar i ytterstaden.
- ”Utmaningar” - strategiska insatsområden i det fortsatta arbetet för en sammanhållen stad.

Hur ser kulturnämnden på sina egna verksamhetsområden?

Kulturförvaltningen - organisation

Kulturförvaltningen omfattar Stockholms stadsbibliotek med ca 40 stadsdelsbibliotek, Kulturskolan som finns i samtliga stadsdelsområden och har ca 16 000 elever, Liljevalchs konsthall, Stockholm konst samt Stadsmuseet med Medeltidsmuseet och Stockholmia – forskning och förlag. Evenemangsavdelning arrangerar bland annat stadens två stora festivaler, Kulturnatten och Medborgarskapsceremonin. Kulturstrategiska staben svarar för stadens kulturstöd till Stockholms fria kultur- och föreningsliv och främjar kulturens roll i samhälls- och stadsutvecklingen. I detta arbete spelar även studieförbund och allmänna samlingslokaler viktiga roller.

Kommunikationsstaben ansvarar för strategisk kommunikation och driver satsningen på kulturår för barn- och unga i Stockholm 2014– 2015 – KUL1415. Administrativa staben har ett övergripande ansvar för hela kulturförvaltningen gällande planering, uppföljning, redovisning, utvärdering, IT, personalfrågor samt arkivfrågor. Förvaltningen har 2015 totalt ca 950 anställda (varav 850 tills vidare) och en nettobudget på drygt 800 miljoner kronor.

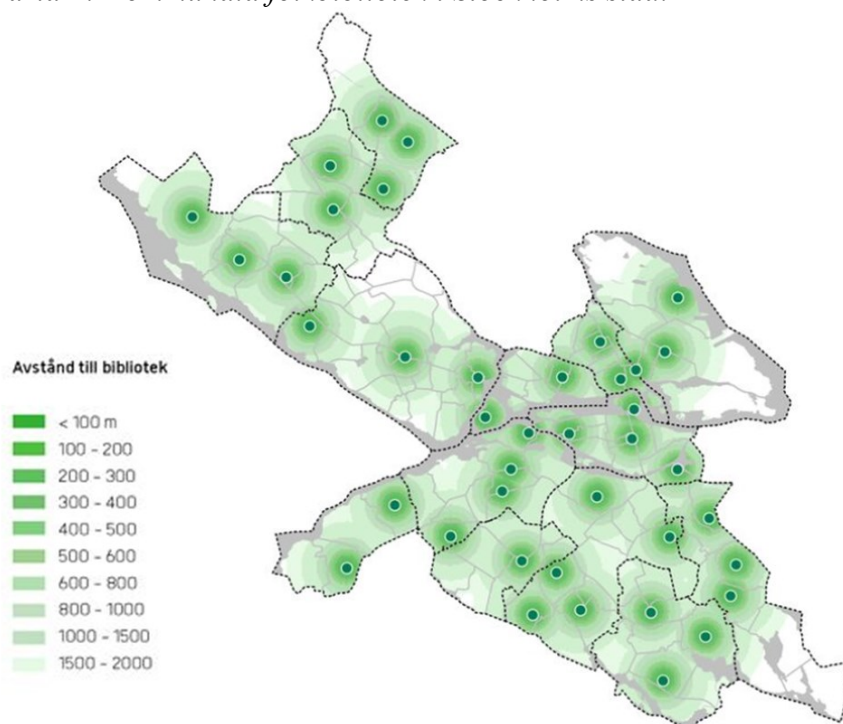
Stockholms stadsbibliotek

Stockholms stadsbibliotek består av Stadsbiblioteket på Sveavägen, 40 stadsdelsbibliotek, barnbokbussen samt det alltid tillgängliga digitala biblioteket. Stockholms stadsbibliotek har även ansvar för administration och uppföljning av Kulturhuset

Stadsteaterns olika specialbibliotek genom biblioteksdatabassystemet BookIT. Stockholms stadsbibliotek har cirka 430 anställda och är Sveriges största folkbibliotek.

De senaste åren har ett allt större fokus lagts på bibliotek i ytterstaden och på att nå fler människor med annat modersmål än svenska. Det har bland annat inneburit att bibliotek i ytterstaden har etablerats eller rustats upp och att personalresurser har flyttats från innerstad till ytterstad. Kartan nedan visar spridningen på stadsdelsbiblioteken.

Karta 1: Kommunala folkbibliotek i Stockholms stad.

Det nyöppnade Kista bibliotek blev i augusti utnämnt till världens bästa folkbibliotek. I september utsågs det till Årets bibliotek i Sverige. Sedan biblioteket öppnade 2014 har antalet besökare ökat med 276 procent och lånen med 86 procent (jan-aug 2013 jämfört med jan-aug 2015). Läget mitt i gallerian, mycket generösa öppettider, nyskapande biblioteksdesign, strategiska samarbetspartners och nya arbetssätt har gett resultat. Besökare berömmar också bibliotekets språkcaféer, grupprum, lånebara språkkurser och juridisk rådgivning. I Husby, som rustades upp för ett par år sedan, har såväl besök som utlån ökat markant, 99 procent respektive 10 procent (jan-aug 2012 jämfört med jan-aug 2015).

Biblioteken är lyhörda för lokala behov och utvecklar kontinuerligt nya tjänster utöver medieutlåning. Dit hör bland annat språkcaféer, digitala boktips för barn, läxhjälp, svenska med baby och juridisk rådgivning. Verksamheterna, som arrangeras i samarbete med organisationer och företag är mycket välbesökta.

Bokbussen har de senaste åren planerat om rutterna från att till stor del ha rört sig i innerstad och närförort till att till större delen turnera i ytterstaden. Ett stort antal förskolor får besök av bussen. Under sommaren besöktes gator, torg och badstränder, till stora delar i ytterstaden. Totalt hade bokbussen över 4 000 besök under sommaren. Bussen har haft verksamhet vid boenden för ensamkommande flyktingbarn och inleder nu ett samarbete med ett asylboende.

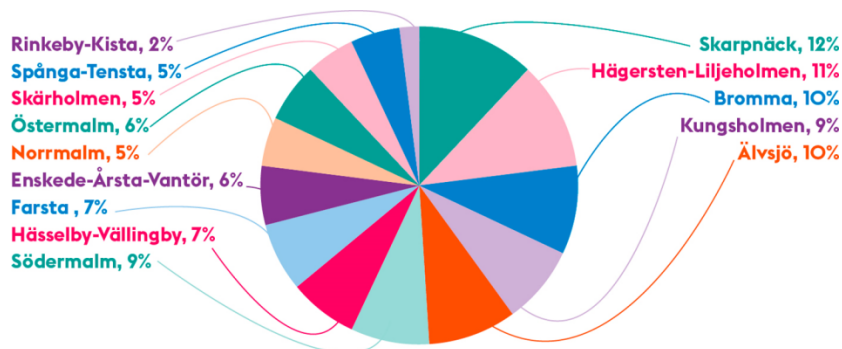
Personer som, är papperslösa eller inte har fast adress eller personnummer kan sedan 2014 få lånekort vid Stockholms stadsbibliotek.

Kulturskolan

Kulturskolan Stockholm är med cirka 17 000 elevplatser och över 300 pedagoger Europas största kulturskola och verksamheten bedrivs i hela staden. Kulturskolans främsta fokus är termins- läsårskurser. Deltagande barn och ungdomar utvecklar sitt eget skapande inom musik, sång, teater, cirkus, dans, musikal, konst och media, alltifrån nybörjarnivå till avancerade kurser. Budgeten 2015 innebär satsningar på fler kursplatser, ett breddat utbud samt sänkta elevavgifter i syfte att nå fler barn och ungdomar, särskilt i ytterstaden.

Kulturskolans verksamhet finns över hela staden men det är skillnad i hur deltagandet ser ut mellan stadsdelarna. Diagram 1 visar per stadsdelsnämndsområde den procentuella andelen av barn och ungdomar i målgruppen 6-22 år som deltagit i någon aktivitet våren 2015. Siffror anger antalet elever. Går man ned på stadsdelsnivå (syns ej i diagrammet) är deltagandet högst i Älvsjö, Björkhagen, Hägerstensåsen, Olovslund, Enskededalen och Bagarmossen. Det lägsta deltagandet är i stadsdelarna Rinkeby, Tensta, Mariehäll samt i Södra Johannes.

Diagram 1: Procentuell andel per stadsdelsområde av barn och ungdomar mellan 6-22 år som deltar Kulturskolans aktiviteter.

Kulturskolan arbetar med att se över utbudet så att man i ännu högre utsträckning kan erbjuda det som barn och unga efterfrågar. Ett dialogprojekt med barn och unga i ytterstaden som inte deltar i Kulturskolan har därför påbörjats under våren 2015. Resultaten av dialogerna skall användas som underlag i planeringen av nästa års utbud.

Stadsmuseet och Medeltidsmuseet

I Stockholms stads museiorganisation ingår Stadsmuseet med Medeltidsmuseet och Stockholmia – forskning och förlag som tillsammans utgör en avdelning inom kulturförvaltningen.

En gemensam historia, eller kanske snarare en historia som inrymmer många olika berättelser, bidrar till social sammanhållning. Genom att tillsammans med både individer och grupper från alla delar av staden och med olika erfarenheter samla och förmedla stadens berättelser bidrar Stadsmuseet och Medeltidsmuseet till social hållbarhet. Några konkreta metoder är:

- I ”Stadsmuseet på plats” utvecklas metoder för lokal närvaro och dialog i utvalda stadsdelar.
- Samarbete med SHIS (Stiftelsen hotellhem i Stockholm) med syfte att sänka trösklarna för stiftelsens hyresgäster som vill besöka Stadsmuseet och Medeltidsmuseet.
- I projektet På Väg har ensamkommande ungdomar bjudits in för att delta i en rad workshops i foto.

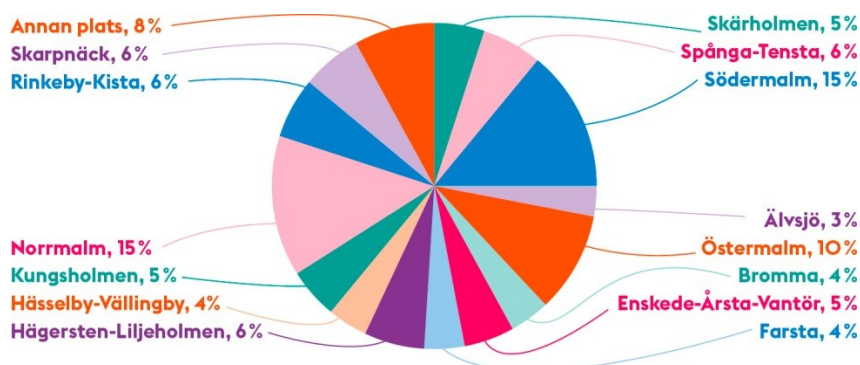
Kulturförvaltningen har erhållit medel för att kunna erbjuda fritt inträde på Medeltidsmuseet från och med 2015. Liljevalchs konsthall kommer att kraftigt reducera sina entreavgifter.

Stadsmuseets byggnad vid Slussen kommer att vara stängd till 2017 på grund av ombyggnad. Under tiden intensifieras arbetet med att utveckla nya dialogmetoder i olika stadsdelar.

Kulturstrategiska staben

Den snabba samhällsomvandlingen och Stockholms tillväxt ställer krav på kulturplaneringen. Kulturstrategiska staben arbetar, utöver fördelning av stöd till det fria kultur- och föreningslivet, även med kulturstrategiska frågor för hela kulturförvaltningen. Genom omvärldsbevakning, utredningar och samordning tas långsiktiga strategier och förslag till utveckling fram. Särskilt fokus läggs på barn- och ungdomskultur och kulturens roll i stadsutvecklingen där de strategiska insatserna även riktas mot andra förvaltningar och bolag i staden.

Diagram 2: Fördelning av beviljat stöd till det fria kulturlivet 2014 mellan stadsdelsnämndsområden. Procent.

Södermalm och Norrmalm är de stadsdelsområden med störst andel beviljadestöd eftersom många scener och lokaler för kultur ligger där sedan långt tillbaka.

Evenemangsavdelningen

Kulturförvaltningens evenemangsavdelning arrangerar varje år några av Stockholms största och mest uppskattade evenemang: Kulturnatt Stockholm i april och de samverkande festivalerna We Are Sthlm och Stockholms Kulturfestival. Det blev nytt publikrekord 2015 med totalt 950 000 besökare på de båda festivalerna.

Kulturevenemangen, särskilt den ungdomsinriktade ”We are Stockholm”, har alltid haft en stark dragningskraft på ytterstaden. Kulturförvaltningens budget 2015 innehåller nya medel för att satsa ännu mer på denna publik. Årets festivaler innehöll

programpunkter med artister från bland annat Etiopien, Iran, Kurdistan, Syrien och Eritrea.

Stockholms stadsteater

Stockholms stadsteater är ett eget kommunalt bolag inom AB Stadshus och har fått en ökad betydelse för kulturlivet i ytterstaden. Parkteatern har funnits länge och sedan några år även Skärholmens teater. Innevarande år har Stadsteatern ett uppdrag att planera för kulturhus i Västerort (Vällingby centrum) och Skärholmen.

Andra kulturaktörer med stöd av kulturnämnden

Vid sidan av stadens egna institutioner finns andra viktiga aktörer med verksamhet i stadsdelarna och med stöd av kulturnämnden.

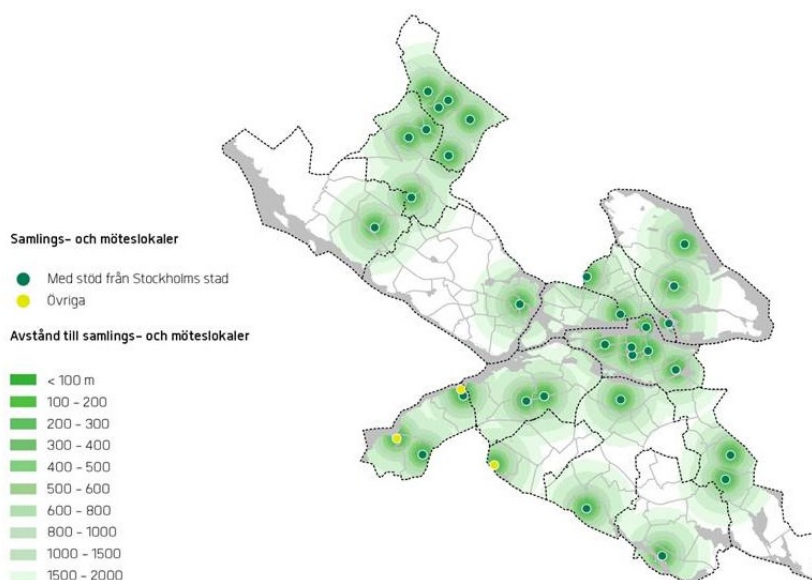
Studieförbund

Nämndens stöd till de tio studieförbunden uppgår 2015 till 22, 2 miljoner kronor. En färsk rapport visar att antalet arrangemang, deltagare och studietimmar för invandrare har ökat kraftigt sedan 2004. Mellan 2004 och 2014 ökade antalet kulturprogram i Stockholms stad med ca 50 procent. Av de 15 377 programmen 2014 genomfördes ca 10 000 i innerstaden och 5 400 i ytterstaden. Aktuella exempel på studieförbundens verksamhet är studiecirkel för ensamkommande flyktingbarn, föreläsningar om den politiska utvecklingen i Ungern, föreläsning om framtidens äldreomsorg, hälsocirkel för personer med intellektuell funktionsnedsättning, ”Världens största musikfestival”.

Samlingslokaler

De allmänna samlingslokalerna drivs av ideella lokalförvaltande organisationer. Kulturnämndens stöd till de 30 lokalhållarna uppgår 2015 till ca 30 miljoner kronor. Samlingslokalerna finns över hela Stockholm med särskild koncentration på Järvafältet och Södermalm.

Karta 2: Geografisk placering av samlings- och möteslokaler

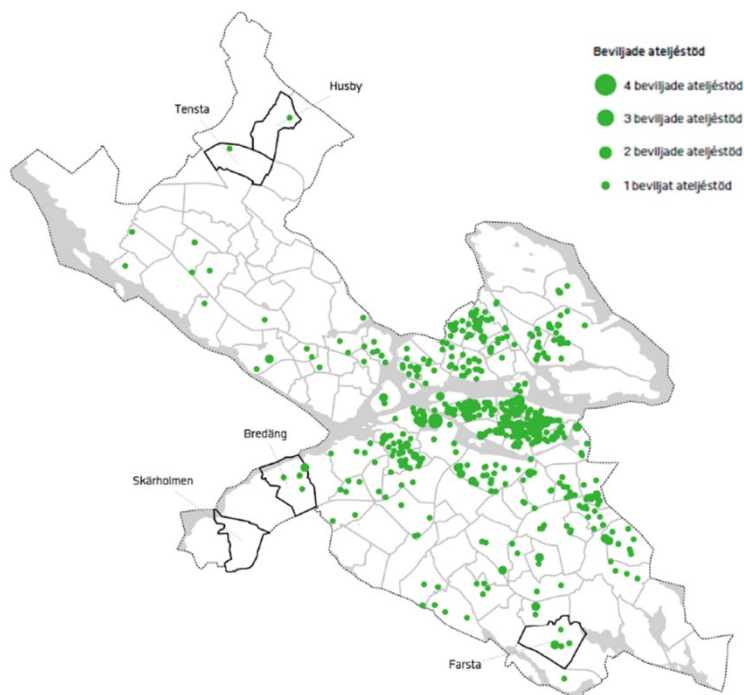

Konstnärsateljéer

Det treåriga ateljéstödet som syftar till att förbättra konstnärernas arbetsvillkor är riktat till yrkesverksamma konstnärer bosatta i Stockholms stad. Stödet som uppgår till 12 000 kr per konstnär kan sökas en gång per år. Ansökningarna, ca 250–300 per år, bereds på kulturstrategiska staben i samarbete med en referensgrupp om fem personer varav två är representanter direkt utsedda av KRO (Konstnärernasriksorganisation) och KIF (Föreningen Sveriges Konsthantverkare och Industriformgivare). Den totala summan som fördelades 2014 var 7,1 miljoner kronor. För närvarande har 580 yrkesutövande konstnärer och konsthantverkare i Stockholm ateljéstöd.

Flertalet subventionerade konstnärsateljéer ligger i innerstaden eller närförorter. Järvafältet, som i övrigt är väl tillgodosett med kultur- och mötesplatser, saknar nästan helt ateljéer.

Karta 3: Geografisk placering av antalet beviljade ateljéstöd

Den offentliga konsten

Stockholm konst arbetar med nya offentliga verk till gator, parker, bostadsområden och torg, så kallad platspecifik konst, och med inköp av konst som placeras på bland annat arbetsplatser, förskolor, skolor och äldreboenden eller i stadsmiljön. Uppdragsgivare och beställare är främst kommunala bolag, förvaltningar och byggherrar men också privata aktörer.

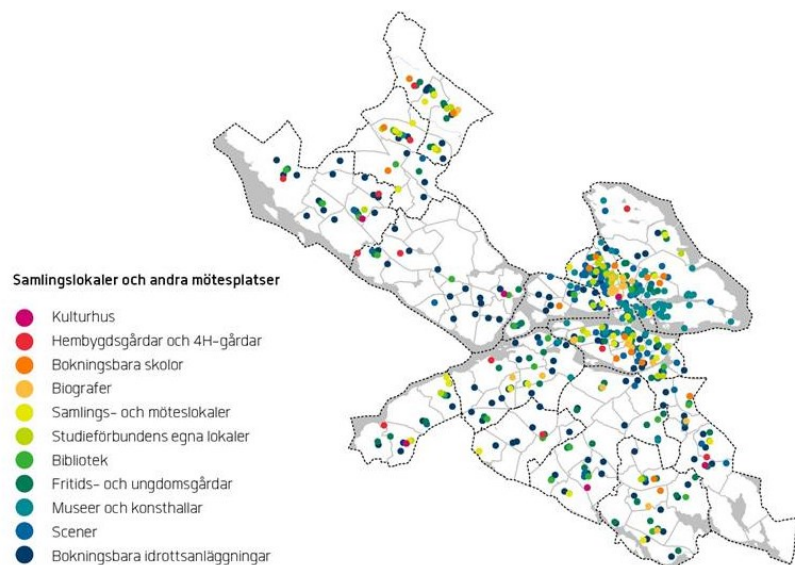
Den snabba ökningen av antalet projekt, kostnader och intäkter speglar stadens expansion i form av nybyggnad och upprustning av förskolor, skolor, äldreboenden och idrottshallar. Ökningen visar också på den förankring som enprocentsregeln har fått hos främst kommunala byggföretag.

Kulturförvaltningens arbete för en sammanhållen stad

Kulturförvaltningen svarar för en kulturell infrastruktur i form av bibliotek och kulturskola som når ut över hela staden. Dessutom stöder förvaltningen en rad verksamheter som studieförbund, samlingslokaler, konstnärateljéer samt fristående kulturproducenter och arrangörer som verkar lokalt. Karta 4 visar en sammanställning över kultur- och möteslokaler i Stockholms stad 2014, flertalet med stöd från kulturförvaltningen.

Några lokalkategorier är väl spridda över hela staden medan andra är centrerade till innerstaden, där bland annat kluster av biografier, museer, scener och studieförbundens lokaler kan urskiljas. Förutom i innerstaden syns koncentrationer av samlingslokaler och andra mötesplatser bland annat i stadsdelarna kring Järvafältet och längs tunnelbanelinjerna. Bland områden där det råder brist på samlingslokaler och mötesplatser i förhållande till övriga staden återfinns relativt obefolkade områden som Nationalstadsparken och Flatenområdet men också Årsta/Enskede, Älvsjö och Bromma.

Karta 4: Geografisk placering av samlings- och kulturlokaler och andra mötesplatser

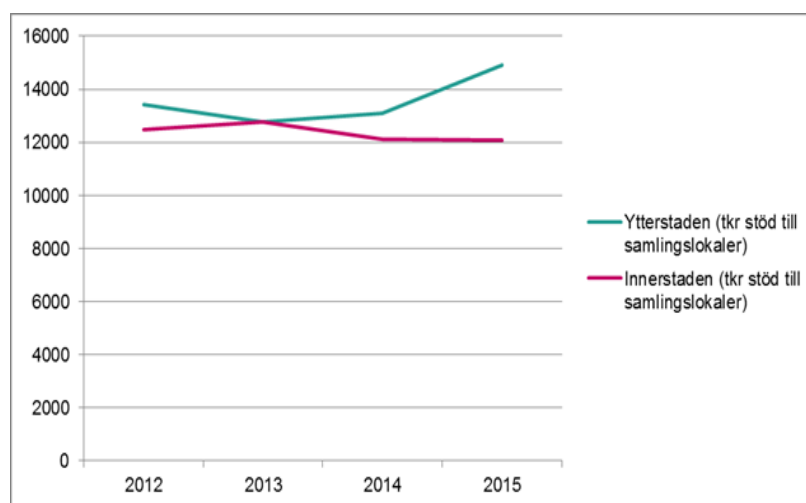
Kultur för hela staden - exempel

I nedanstående avsnitt redovisas styrdokument och särskilda verksamheter som syftar till att inkludera nya deltagargrupper i kulturnämndens verksamhetsområden.

Styrdokument

Målsättningen att placera kulturen i hela staden genomsyrar kulturförvaltningens alla styrdokument. Det gäller till exempel riktlinjerna för kulturstöd, verksamhetsstöd till studieförbund och allmänna samlingslokaler, samt de subventioner som riktas till barn- och ungdomars deltagande. Kulturförvaltningen kan med ledning av de uppföljningar som görs konstatera att stadsdelarna utanför tullarna får en allt större del av stöden. Det gäller till exempel de allmänna samlingslokalerna (diagram 3).

Diagram 3: Stöd till lokalförvaltande organisationer i inner- respektive ytterstaden mellan 2012 – 2015. Tusen kronor.

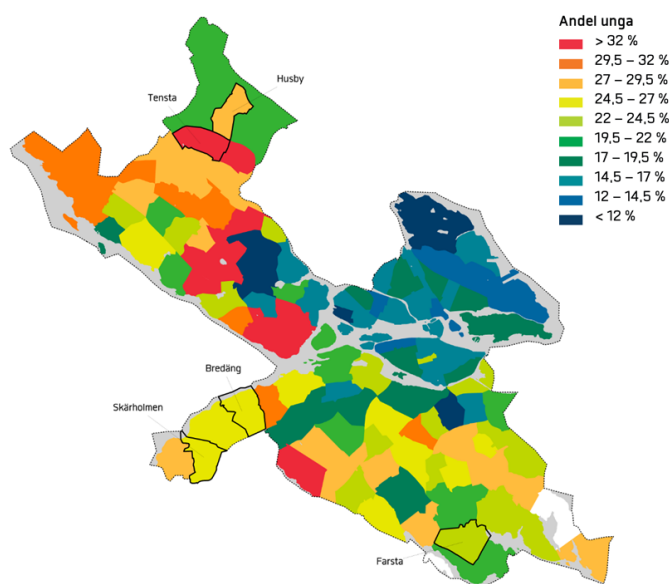
Växtplatser

Kulturförvaltningen samverkar med lokala aktörer på särskilt utvalda platser, ”Växtplatser”, i Bredäng, Farsta, Husby, Skärholmen och Tensta. Den gemensamma nämnaren för de utvalda växtplatserna är att de har kulturskola och bibliotek samt bedöms ha särskilda utmaningar inför framtiden. Här finns behov av att förstärka kulturutbudet och hitta nya arbetssätt med fler samarbetspartners så att kulturen blir angelägen för fler.

Växtplatsarbetet har pågått sedan 2012 och den ökade kunskapen om platserna har gett nya möjligheter för såväl det fria kulturlivet som institutionerna att ta plats i Stockholms ytterstad. Samverkan

mellan stadens aktörer på växtplatserna har inneburit en förstärkt dialog, snabbare vägval och utjämning av centralt/lokalt. Fördelningen av andel unga skiljer sig i staden; där det finns många unga finns det både ett behov av och underlag för kultur riktad till barn och ungdomar. Karta 5 visar att det finns många unga i stadsdelarna i Västerort, på Järvafältet och i Söderort. Det är stadsdelar där kulturförvaltningens verksamheter är väl representerade.

Karta 5: Andel unga under 20 år per stadsdel i Stockholms stad 2013. Växtplatserna är utmärkta på kartan.

Kultur i ögonhöjd

Kultur i ögonhöjd, framtaget av kulturförvaltningen, är ett styrdokument för alla stadens nämnder och bolagsstyrelser. Programmet syftar till att möjliggöra för att alla barn och ungdomar, oavsett förutsättningar och uppväxtvillkor, ska kunna ta del av ett professionellt kulturliv och själva få uttrycka sig, på egen hand och tillsammans med professionella vuxna. Det innebär även att barn och unga har möjlighet att påverka sina kultur- och fritidsaktiviteter och de miljöer de vistas i. Hänsyn ska tas till barns och ungas behov i frågor som rör stadsutveckling.

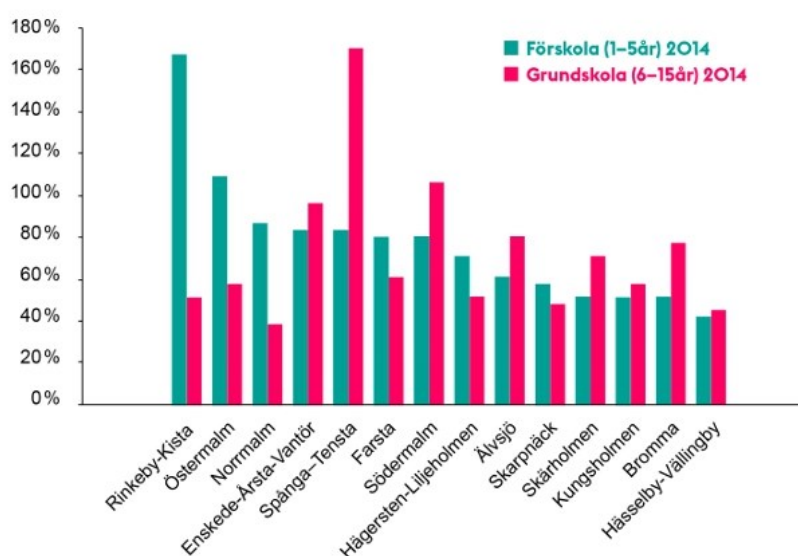
Subventioner och stöd till barn- och ungdomskultur

”Kulanpremien”

För att öka barns tillgång till utvald fri scenkonst erbjuder kulturförvaltningen ”Kulanpremien” som totalt uppgår till ca 6 miljoner kronor (2014). Med hjälp av denna premie ges barn i förskolan eller skolan en subvention om 50 kronor per barn och tillfälle. Fler barn och unga tar del av scenkonst genom Kulans erbjudanden som 2014 subventionerat nära 123 200 besök, en ökning med 16 procent jämfört med 2013 och 44 procent jämfört med 2011.

Diagrammet nedan visar att fördelningen av antal besök av barn och unga med Kulanpremien skiljer sig åt mellan stadsdelsområdena. Besök från förskolan har högst andel besök i Rinkeby-Kista och Östermalm och grundskolan har högst andel besök från Spånga-Tensta och Södermalm. Procentandelen kan överstiga 100 procent då en elev kan göra flera besök.

Diagram 4: Andel av barn och unga i stadsdelsområdet som tagit del av Kulansubventionerad kultur 2014. Procent.

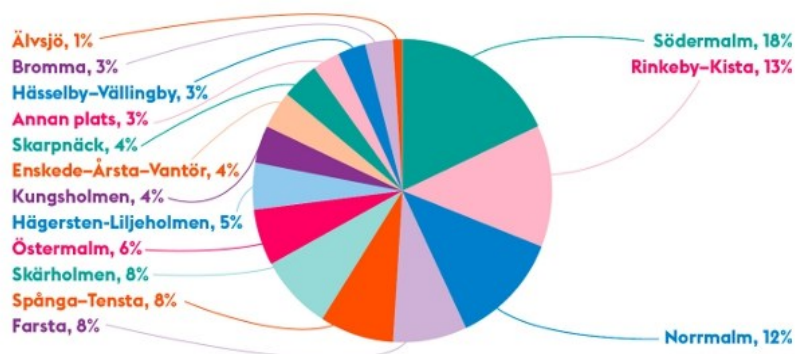
Kulturstöd för unga

Syftet med denna stödform är att ge barn och unga mellan 10 och 25 år möjlighet att realisera sina egna idéer inom kulturområdet och uppmuntra ungas entreprenörskap. Anslaget omfattar totalt 2 miljoner kronor och kan sökas för program upp till 10 000 kr. Den som söker Kulturstöd för unga får råd och vägledning med hjälp av en coach. Av projekten som har fått stöd drivs 52

procent av pojkar och 48 procent flickor och i 80 procent av projekten är projektledaren över 19 år.

Diagram 3 visar att variationen är stor mellan stadsdelarna när det gäller hur unga tar del av stödet. Där coacherna är många och aktiva får de unga en större kännedom om Kulturstöd för unga. Under 2014 rörde nästan 20 procent av bifallen Södermalm (13 procent 2013), 13 procent Rinkeby-Kista (31 procent 2013) och 12 procent Norrmalm (8 procent 2013).

Diagram 5: Kulturstöd för unga 2014. Fördelning per stadsdelsområde.

Kulturen i Tensta

Tensta är en stadsdel där kulturförvaltningen satsar stora resurser på den lokala kulturen. Här finns bland annat bibliotek, aktivitetshuset Blå Huset, samlingslokalen Tensta Träff, Kulturskolan, El Sistema och Tensta konsthall som fick ett kommunalt stöd på 3,5 miljoner kronor 2014.

Kulturförvaltningen lade i maj 2015 fram en rapport, ”Kulturen i Tensta”, med förslag om nya insatser i stadsdelen. Bland dessa märks ett utökat samarbete med Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning om verksamheten i Blå Huset och ny inriktning och drift av samlingslokalen Tensta Träff. Förändringarna genomförs under 2015.

Nya kulturhus

Stadens budget 2015 innehåller bland annat uppdrag till Kulturhuset Stadsteatern att verka för en ny etablering i Västerort och att göra teatern i Skärholmen till ett kulturhus.

El Sistema

Kulturförvaltningen fick i 2013 i uppdrag att på försök införa El Sistema, ett koncept för musikundervisning från Venezuela. El Sistema är ett komplement till Kulturskolan för att ge fler barn i socialt utsatta områden möjlighet att under skoltid växa genom musiken. El Sistema bygger på visionen om musikens förmåga att få människor att växa i ett socialt sammanhang.

Verksamheten är i ett uppbyggnadsskede och når hösten 2015 drygt 900 barn i stadsdelsområdena Bredäng/Skärholmen, Husby/Kista och Tensta. Projektet engagerar även barnens familjer och innehåller ett nära samarbete med Sveriges Radios Symfoniorkester och Radiokören. El Sistema är avgiftsfri för eleverna. Budgeten för 2015 är ca 10 miljoner kronor.

En aktuell utvärdering av El Sistemas första verksamhetsår visar att såväl effekt- som projektmål har uppnåtts i mycket hög grad. Analysen av intervju svaren visar att även de mer kvalitativa effektmålen har uppnåtts i mycket stor utsträckning.

Kulturåret 2015

Kulturåret KUL 1415 syftar till att ge barn och unga glädje, upplevelser, inspiration och kunskaper som ökar deras engagemang och önskan att ta del av kultur och själva vara delaktiga i skapandet av kultur. KUL1415 omfattar ett samarbete med utbildningsförvaltningen och innebär bland annat att 600 barn har gjort en bok på temat ”Mitt Stockholm”.

Lässatsningen

Lässatsningen inom Stockholms stadsbibliotek har fått en fortsättning och delas upp i två delar. Dels för att stödja och stärka hela stadens förskolor i arbete med barns språkutveckling. Dels en satsning på barn och unga i ytterstaden där växtplatsområdena har särskild prioritet. Under 2015 prioriteras ytterstaden samt barn och unga. Förskoledelen, ”Stockholm högläser”, har gett goda resultat. Samarbetet med förskolans pedagoger har gjort att barn i hela staden fått in läsning som en mer betydande del i sin vardag på förskolan.

Antalet barn som kommer via förskolan har ökat markant och biblioteksmedarbetare vittnar om föräldrar och barn som kommit in och berättat om att de mött biblioteket i förskolan och blivit inspirerade. Likaså har verksamheten för 9-12-åringar, vilken utvecklats i Rinkeby, Tensta, Farsta, Husby, Bredäng och Skärholmen, skapat stort intresse hos många unga besökare.

Antalet 9-12-åringar som deltagit i eftermiddagsbiblioteket 2014 ökade med 66 procent jämfört med 2013.

Utmaningar

Segregation skapas av gränser som inte minst upprätthålls av de som har socioekonomiska möjligheter att välja och välja bort. Det kan gälla var man bor, socialt umgänge eller kultur- och fritidsaktiviteter. Kulturens roll måste därför vara att ständigt arbeta för att ifrågasätta uppdelningen i centrum/periferi och skapa mötesplatser och sammanhang där människor från olika platser i staden och från olika sammanhang möts på lika villkor och där olika platser i hela staden kan tas i anspråk av alla.

Rapporten visar att de socioekonomiska villkoren skiljer sig starkt mellan både stadsdelar och individer i Stockholm. Även om kulturförvaltningen på många sätt har lyckats bredda sina verksamheter och stödformer mot nya grupper så finns det kvarstående obalanser mellan tillgången till kultur i innerstad och ytterstad. Det finns fortfarande motsvarande socioekonomiskt grundade mönster i kulturvanorna som för utbildning och boende.

Det kommer att ta tid att förändra dessa förhållanden men målet måste vara, som rapporten skriver i inledningen, att ”välbefinnandet för alla invånare växer i takt med staden”. Det strategiska arbetet för att uppnå detta mål behöver följa två spår. Ett kompensatoriskt, där man genom en strategisk avgiftspolitik och nya lokaletableringar i ytterstaden sänker trösklarna till kulturen. Här står både kulturförvaltningen och staden inför flera utmaningar i de stadsdelar där deltagandet är lågt. För att möta miljonstaden Stockholms behov av mötesplatser för kultur som kan överbrygga de socioekonomiska skillnaderna som rapporten lyfter fram behövs en utbyggnad av både verksamheter och ändamålsenliga lokaler.

Det andra spåret har en didaktisk karaktär och syftar till att utveckla utbud, kommunikation och pedagogik för att skapa förståelse och intresse för stadens kultur bland nya deltagargrupper. Kulturförvaltningen behöver arbeta mer uppsökande och i större utsträckning finnas där människor rör sig, utanför förvaltningens egna väggar.

Kulturförvaltningen bedömer att kulturen kommer att få en ännu större betydelse i ett framtida, större och befolkningsmässigt allt heterogenare Stockholm. Det gäller både som livsluft i storstadens mellanmännsliga samvaro och som individuella

aktiviteter som ger tillvaron större mening och möjlighet till självförverkligande. Frågor om identitet, tillit och anknytning till staden blir allt viktigare att ställa och besvara när allt fler människor saknar gemensamma referenspunkter.

Den bild som rapporten tecknar har en betydande relevans för kulturnämndens verksamhetsområden och knyter också an till de fyra strategiska utmaningar som kulturförvaltningen antagit för de närmaste fem åren:

- Mångfaldsutmaningen – hur kan kulturförvaltningen ytterligare möta en ökad mångfald av kulturella uttryck, kulturverksamheter och medborgare?
- Tillväxtutmaningen – hur ska kulturlivet finansieras och delta i den stadsutveckling som sker? hur ska förvaltningen skapa ett attraktivt kulturliv med innehåll som efterfrågas internationellt?
- Lokalutmaningen – hur ska förvaltningens verksamheter möta hyresökningar, behovet av moderna lokaler samt ökad tillgänglighet i ett 24/7-samhälle?
- Kompetensutmaningen – hur ska förvaltningen utveckla och förnya kompetenserna i en omvärld med stora förändringar rörande verksamhetsutveckling, digitalisering och säkerhet?

Bilaga

Skilnadernas Stockholm. Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm, 2015